

Office of the Director
of Corporate Enforcement

Oifig an Stiúrthóra um
Fhorfheidhmiú Corparáideach

Brollach

Is cúis áthais dom Tuarascáil Bhliantúil don bhliain 2005 a bhronnadh ar Mhícheál Martin T.D., Aire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta de bhun alt 16 (1) den Acht um Fhorfheidhmiú Dlí Cuideachtaí 2001.

Ar bhuaicphointí na bliana seo caite maidir le hobair na hOifige áirítear:

- fócas nua ar chaingne forfheidhmithe sibhialta. Dícháilíodh 21 oifigeach cuideachta i 2005 tar éis don OSFC imeachtaí dlí a thionscnamh. Is méadú substainteach é sin ar na trí dhuine aonair a dhícháiligh an Oifig i 2004;
- an feabhas maidir le clárú daoine a mheastar a bheith dícháilithe i gClár na nDaoine Dícháilithe. Cuireadh tús le comhoibriú idir an OSFC, an tSeirbhís Chúirte agus an OCC i 2005 agus dá bharr tá ainmneacha de níos mó ná 1,000 duine dícháilithe sa Chlár anois i gcomparáid leis an deich n-ainm a bhí ann ag deireadh 2004;
- an rath leanúnach i dtaca le hionchúiseamh cionta in aghaidh dlí cuideachta. I 2005 chinntigh an Chúirt Dúiche 112 chúiseamh i 19 gcás (99 gcúiseamh agus 20 cás faoi seach i 2004). Baineadh 49 gciontuith amach de bharr sin agus cuireadh 28 gcúiseamh de bhreis san áireamh; measadh 35 chúiseamh eile a bheith cruthaithe i ndálaí a bhain le cur i bhfeidhm an Achta um Promhadh Ciontóirí;
- an t-ardú de nach mór 70% ar líon na bhfíneálacha a gearradh sa Chúirt Dúiche in éindí leis na hionchúisimh (circa €35,700 d'fhíneálacha anuraidh i gcomparáid le €21,550 i 2004);
- an liosta feithimh shubstaintigh i ndáil le hobair forfheidhmithe (20 cás sibhialta agus naoi gcás choiriúla) atá anois os comhair na Cúirte;
- an srianadh leanúnach atá ar mhionlach na stiúrthóirí cuideachtaí dóchmhainneacha faoi leachtú. I 2005 cuireadh ordú srianta ar 145 stiúrthóir bhreise ag éirí as gníomhartha a rinne leachtaitheoirí agus iad ag comhlíonadh a gcuid dualgas faoi dhlí cuideachta;
- an t-ardú de 21% i méid na gcásanna a tuairiscíodh don OSFC i 2005 a bhain le líomhaintí i leith mí-iompair. In ainneoin gur próiseáladh níos mó cásanna anuraidh tá timpeall 1000 ar na bioráin anois ag deireadh na bliana ag fanacht ar mheas;

Paul Appleby, Stiúrthóir

- an méadú as cuimse sa bhfás ar thrácht ar shuíomh idirlín an OSFC agus an fiúntas atá leis mar acmhainn eolais chun cabhair i leith géilliúntais agus forfheidhmithe a sholáthar. Bhí ardú de 53% go nach mór 179,000 ar líon na gcuairteoirí i 2005;
- taighde margaidh nua a thug le tuiscint go measann 75% de stiúrthóirí cuideachta, de chuntasóirí agus de leachtaitheoirí go gcomhlíonann an OSFC a sainchúram go héifeachtúil.

Ba mhaith liom go sonrath mo bhuíochas a ghabháil leis an bhfoireann as a gcion a dhéanamh chun na torthaí suntasacha seo a bhaint amach. Tacaíonn an obair chrua a dhéanann siad go seasta agus an dúthracht a chaitheann siad léi leis na hiarrachtaí atáimid a dhéanamh feabhas a chur ar cháilíocht na timpeallachta maidir le gníomhaíocht chorparáideach sa Stát.

Chuidigh go leor daoine eile freisin chun an dea-thoradh sin a bhaint amach. Bhí iniúchóirí agus leachtaitheoirí gairmiúla agus a gcomhlachtaí gairmiúla arís chun tosaigh ag comhlíonadh a gcuid dualgas tuairiscithe reachtúla i leith na hOifige agus ag cabhrú linn le fiosrúcháin leanúnacha. Bhain údarais rialathaigh agus an pobal i gcoitinne úsáid as seirbhísí an OSFC níos mó ná riamh, agus is dul chun cinn é sin a bhfháiltímid roimhe agus muid ag iarraidh an teachtaireacht i leith géilliúntais agus forfheidhmithe a leathnú amach go dtí pobal níos cuimsithí.

Ba mhaith liom freisin aitheantas a thabhairt don Oireachtas, don Rialtas, do na Cúirteanna agus do na hAirí maille lena gcuid foirne sa Roinn Fiontair, Trádála agus Fostaíochta a thug tacaíocht dúinn i leith an tsainchúraim agus an obair leanúnach atá idir lámha againn. Comhsheasmhach leis an uailmhian atá againn mar Oifig .i. tuilleadh oibre a dhéanamh, tá súil againn go bhfaighimid freagairt dhearfach go gairid ar an iarratas a chuireamar isteach ar 20 ball foirne breise.

Ar deireadh, tá go leor páirtithe leasmhara Stáit, gnó agus príobháideacha a chabhraigh linn i 2005. Tá súil againn go leanfaidh siad leo ag tabhairt tacaíochta dúinn an bhliain seo.

Is í an aidhm thiomsaitheach atá againn mar Oifig i 2006 tuilleadh feabhais a chur ar na caighdeáin géilliúntais dlí i leith Achtanna na gCuideachtaí ar mhaithe le leas an phobail ina iomláine.

Paul Appleby
Stiúrthóir um Fhorfheidhmiú Corparáideach
31 Márta 2006

Cóipcheart agus Ráiteas Séanta

Is leis an Stiúrthóir um Fhorfheidhmiú Corparáideach cóipcheart ábhar an doiciméid seo.

Níor chóir go dtuigfí aon ní dá bhfuil anseo mar fhaisnéis de nó ar son an Stiúrthóra um Fhorfheidhmiú Corparáideach maidir lena thuiscint nó lena léiriú ar aon cheann d'fhorálacha Achtanna na gCuideachtaí 1963 go 2005 nó maidir le léiriú ar dhlí ar bith. Ba chóir dul sa tóir ar chomhairle dlí neamhspleách maidir le héifeacht aon fhorála dlí. Ní ghlacann an Stiúrthóir um Fhorfheidhmiú Corparáideach le freagracht nó le dliteanas dá laghad ag éirí as ábhar an fhoilseacháin seo nó as aon bhotún, mhíchruinneas nó easnamh in ábhar an doiciméid seo. Forchoimeádann an Stiúrthóir an ceart caingean chúirte a thionscnamh a d'fhéadfadh a bheith nó gan a bheith de réir fhorálacha an doiciméid seo.

D'aistrigh FocalFactory an leagan Béarla den Tuarascáil Bhliantúil go Gaeilge

© Stiúrthóir um Fhorfheidhmiú Corparáideach 2006.

Réamhrá

Aithníonn an Ráiteas Straitéise seo de chuid an Stiúrthóra um Fhorfheidhmiú Corparáideach don tréimhse 2003 - 2005 na haidhmeanna príomha a leanas atá ag an OSFC chomh maith le fo-aidhmeanna atá gaolta leo:

Aidhm 1: Géilliúntas i leith Achtanna na gCuideachtaí a Spreagadh

- Fo-aidhm 1.1: Eolas Áisiúil ar Dhlí Cuideachta a Fhoilsiú
- Fo-aidhm 1.2: Géilliúntas a chur chun cinn
- Fo-aidhm 1.3: Dlí Cuideachta agus Cleachtais Chorporáideacha a Bhaineann leis a Fheabhsú

Aidhm 2: Cásanna ina bhfuil Amhras faoi Shárú Dlí Cuideachta a Nochtadh

- Fo-aidhm 2.1: I gCásanna ina bhfuil Amhras faoi Shárú Dlí Cuideachta, Socruithe a chur chun cinn leis an Sárú sin a Nochtadh agus a Thuairisciú
- Fo-aidhm 2.2: Cásanna ina bhfuil Amhras faoi Shárú Dlí Cuideachta a Aithint
- Fo-aidhm 2.3: Tacú le/Coimisiúnú Fiosrúcháin Foirmeálta Chuideachta

Aidhm 3: Sárúithe Nochta d'Achtanna na gCuideachtaí a Ionchúiseamh

- Fo-aidhm 3.1: Polasaí Forfheidhmithe Cothrom a chur chun cinn
- Fo-aidhm 3.2: Seasamh le Ceanglais Nochta d'Achtanna na gCuideachtaí

- Fo-aidhm 3.3: Pionós a Ghearradh ar Pháirtithe nach dtugann aird ar Leasa Cuideachta nó ar Leasa nach iad
- Fo-aidhm 3.4: Caingean Dlí a Thionscnamh i gcoinne Páirtithe a Dhiúltaíonn Freagracht faoin Dlí

Aidhm 4: Pionós a Ghearradh i leith Iompar Míchuí i dtaca le Cuideachtaí Dócmhainneacha

- Fo-aidhm 4.1: Maoirsiú a Dhéanamh ar Leachtaitheoirí agus iad i mbun a nDualgas Cuí
- Fo-aidhm 4.2: Measúnú ar Iompar Stiúrthóirí i gCúinsí Leachtaithe Dhócmhainnigh
- Fo-aidhm 4.3: Pionós a Ghearradh i leith Iompar Calaoiseach nó Maslach

Aidhm 5: Seirbhís den Scoth a Sholáthar do Chustaiméirí Inmheánacha agus Seachtracha

- Fo-aidhm 5.1: Acmhainní OSFC a Dhaingniú agus a Bhainistiú
- Fo-aidhm 5.2: Foireann a chur chun cinn
- Fo-aidhm 5.3: Seirbhísí Custaiméara den Scoth a chur chun cinn agus Caoi a Choinneáil Orthu

Déanann an Tuarascáil seo athbhreithniú ar an dul chun cinn sa bhliain 2005 trí thagairt a dhéanamh do gach ceann de na haidhmeanna agus de na fo-aidhmeanna sin.

Aidhm I - Géilliúntas i leith Achtanna na gCuideachtaí a Spreagadh

Réamhrá

I 2005 bhí an Stiúrthóir um Fhorfheidhmiú Corparáideach agus an fhoireann go gníomhach ag cur géilliúntas i leith ceanglais Achtanna na gCuideachtaí chun cinn ar bhonn leanúnach agus rinne siad a gcion freisin chun polasaí agus cleachtas a fhorbairt vis-à-vis creatlacha rialúcháin chorporáidigh.

Fo-aidhm I.1: Eolas Áisiúil ar Dhlí Cuideachta a Fhoilsiú

Fógraí Eolais

Is é an nós a chleachtann an Stiúrthóir aire an phobail a tharraingt ar fhorbairtí suntasacha i réimse an dlí chuideachta. D'eisigh an Oifig trí chinn d'Fhógraí Eolais i rith na bliana¹. Seo mar a d'fheidhmigh siad:

- liostáil siad na cuideachtaí faoi leachtú dócmhainneach a bhfuair an Stiúrthóir um Fhorfheidhmiú Corparáideach tuarascáil leachtaitheora ina leith agus a ndearnadh cinneadh ina leith i 2004 scaoileadh iomlán nó scaoileadh “ag an am seo” a dhámhadh. Ba é cuspóir an Fhógra seo an pobal a chur ar an eolas maidir le cuideachtaí inar scaoileadh leachtaitheoirí ó cheangal láithreach imeachtaí Ard-Chúirte a thionscnamh chun stiúrthóirí na cuideachta ábhartha a shrianadh (Fógra Eolais I/2005/1);
- rinne siad achoimre ar éifeacht na leasúcháin ar dhlí cuideachta atá i gCuid a 3 go 6 den Acht um Chistí Infheistíochta, Cuideachtaí agus Forálacha Ilghnéitheacha 2005 (Fógra Eolais I/2005/2). Déileálann an Fógra sin go sonrath le:

- Leasuithe maidir le Ciste Infheistíochta Ilghnéitheach do Chuid XIII (Cuideachtaí Infheistíochta) d'Acht na gCuideachtaí 1990 (Cuid a 3 d'Acht na bliana 2005),
- Mí-úsáid Mhargaidh trí chreat a sholáthar chun reachtaíocht² dhéanach um mí-úsáid mhargaidh AE a chur i bhfeidhm sa dlí Éireannach trí leasú a dhéanamh ar Chuid V (Déileáil Chos Istigh) d'Acht na gCuideachtaí 1990 (Cuid 4 d'Acht na bliana 2005),
- Tairiscintí Poiblí Urrús go sonrath an cur i bhfeidhm sa dlí Éireannach de reachtaíocht dhéanach réamheolaire³ AE trí leasú a dhéanamh ar Chuid III d'Acht na gCuideachtaí 1963 (Cuid 5 d'Acht na bliana 2005) agus
- Forálacha Ilghnéitheacha maidir le Dlí Cuideachta a dhéanann difear go sonrath do shainchúirí Chláraitheoir na gCuideachtaí agus don OSFC (Cuid 6 d'Acht na bliana 2005);

- thug siad le fios d'iniúcháirí go háirithe go raibh deireadh á chur, le héifeacht ó 1 Meán Fómhair 2005, leis an gceangal a bhí orthu i leith mainneachtainí tuairisceán bliantúil a thuairisciú don OSFC siocair tús feidhme a bheith á chur le hAlt 37(d) d'Acht na gCuideachtaí (Iniúchadh agus Cuntasafócht) 2003 (Fógra Eolais I/2005/3) ar an dáta sin.

Chuir Acht na bliana 2005 an phríomhfheagracht maidir le mí-úsáid mhargaidh sa phríomhmhargadh ISEQ agus maidir le réamheolairí, ar an Rialtóir Airgeadais ó lár na bliana 2005. Choinnigh an OSFC freagracht áfach as fiosrúchán agus as forfheidhmiú i leith déileáil chos istigh i ndáil le margadh an Irish Enterprise Exchange (IEX) atá níos lú, ag feitheamh ar chur i bhfeidhm na bhforálacha dlí maidir le mí-úsáid mhargaidh i gcás an IEX faoina bhfuil sé beartaithe go n-aistrefar an fheidhm seo in am agus i dtráth don Rialtóir Airgeadais.

Bhí tábhacht le Fógra Eolais I/2005/3 sa mhéid is gur bhain 80% de thuairiscí faoi Chionta indíotáilte

¹Tá na Fógraí Eolais seo ar fáil ag <http://www.odce.ie/publications/information.asp>. Tá an reachtaíocht príomha agus tánaisteach a bhaineann leis na Fógraí seo ar fáil freisin ar shuíomh idirlín an OSFC.

²Is iad na hionstraim lena mbaineann Treoir 2003/6/CE de Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle ó 28 Eanáir 2003, Rialachán Coimisiúin (CE) Uimh. 2273/2003 ó 22 Nollaig 2003 agus trí cinn de Threoracha an Choimisiúin - 2003/124/CE ó 22 Nollaig 2003, 2003/125/CE ó 22 Nollaig 2003 agus 2004/72/CE ó 29 Aibreán 2004.

³Is iad na hionstraim lena mbaineann Treoir 2003/71/CE de Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle ó 4 Samhain 2003 agus Rialachán Coimisiúin (CE) Uimh. 809/2004 ó 29 Aibreán 2004.

a rinne iniúcháirí don OSFC le mainneachtainí i leith tuairisceán bliantúil. De bhrí áfach gur cheist forfheidhmithe do Chláraitheoir na gCuideachtaí go príomha na mainneachtainí sin, cuireadh fórmhór na dtuairiscí sin faoina bhráid. Ar an dóigh sin cé go gcuirfidh an fhoráil seo deireadh le hoibleagáid tuairiscithe neamhriachtanach a bhain le hiniúcháirí agus go laghdódh sí i ndiaidh a chéile líon na dtuairiscí iniúcháirí a ndéanfar don OSFC, is beag éifeacht a bheidh aici thairis sin ar fhócas réadúil gníomhaíochtaí forfheidhmithe san Oifig.

Fógraí Cinnidh/Páipéir Chomhairliúcháin

In oirchill ar athrú níos substaintí ar an gceangal maidir le tuairisciú iniúcháirí, a chuirfeadh d'oibleagáid ar iniúcháirí cuidiú leis an Stiúrthóir le heolas a bhaineann le haon tuairisc faoi chion indiotáilte a cuireadh isteach chuig an OSFC, thionscain an Stiúrthóir i 2005 leagan chun dáta d'Fhógra Cinnidh D/2002/2 a phléann le Dualgas Iniúcháirí Tuairisciú don Stiúrthóir um Fhorfheidhmiú Chorporáideach. Is in éindí leis an Auditing Practices Board⁴ (APB) a eisíodh an treoir seo den chéad uair riamh agus tá an Stiúrthóir agus an fhoireann ag obair i ndlúth-thadhall le Coiste Comhchomhairleach na gComhlachtaí Cuntasáíochta - Éire (CCCC-E) agus leis an APB ag déanamh athchóiriú ar an bhFógra seo. Beidh an ghluaiseacht dhéanach i dtreo Caighdeán Idirnáisiúnta Iniúcháireachta de chuid ghairm na hiniúcháireachta á léiriú freisin san Fhógra Cinnidh uasdátaithe.

Ag teannadh le deireadh na bliana 2005 chuir an Oifig Dréachtpháipéar Comhairliúcháin chun cinn freisin faoin gceangal dlí atá ar feitheamh a cheanglódh ar chuideachtaí teoranta poiblí áirithe, ar chuideachtaí príobháideacha móra agus ar thionscadail ábhartha Coiste Iniúcháireachta a bheith acu⁵. Eiseofar an Páipéar sin le haghaidh tuairimí an phobail go luath i 2006.

Tá tús curtha ag an Stiúrthóir agus ag an bhfoireann le hathbhreithniú ar na seacht Leabhar Eolais ar cuid d'Fhógra Cinnidh D/2002/1 iad. Léiríonn siad na príomhchumhachtaí agus na dualgais atá ag cuideachtaí, ag stiúrthóirí cuideachta agus ag páirtithe éagsúla eile faoi Achtanna na gCuideachtaí. Táthar ag tabhairt na Leabhair chun dáta chun roinnt athruithe a rinneadh ar reachtaíocht i leith cuideachtaí Éireannacha a tháinig i bhfeidhm tar éis a gcéadfhóilseacháin a léiriú agus chun roinnt moltaí cuiditheacha a rinne daoine a bhain úsáid

⁴Bileog Nuachta an Auditing Practices Board 2002/1.

⁵Alt 42 d'Acht na gCuideachtaí (Iniúchadh Agus Cuntasáíocht) 2003

as na Leabhair thar thréimhse na trí bliana atá caite don OSFC faoin gcaoi ab fhearr arbh fhéidir feabhas a chur ar an ábhar a bhí iontu, a ionchorprú.

Suíomh Idirlín a chur chun cinn

I gcaitheamh na bliana 2005 chinntigh an Stiúrthóir agus an fhoireann go mbeadh an reachtaíocht nua agus ábhar eile ar dhíol spéise é i gcomhthéacs géilliúntais agus forfheidhmithe cuimsithe go pras ar shuíomh idirlín OSFC.

Fo-aidhm 1.2: Géilliúntas a chur chun cinn

Obair Aighneachta

Rinne OSFC seachadadh ar 58 gcinn de láithreorachtaí i 2005 os comhair lucht éisteachta de níos mó ná 3,000 áirithe ina iomláine. Tá na mionsonraí in **Aguisín 1.2.1** den Tuarascáil. Is cuid tábhachtach na láithreorachtaí seo d'iarrachtaí an OSFC géilliúntais i leith ceanglais dlí cuideachta Éireannaí a chur chun cinn. Ghlac stiúrthóirí cuideachta go fonnmar le láithreoracht na hOifige ar theideal dó "Corporate Health Check" inar tugadh

Na Rannpháirtigh⁶ ag an Naoú Irish European Law Forum Bliantúil i Teach Newman, Nollaig 2005

⁶Is iad na rannpháirtithe: Líne Deiridh (C-D): Dan O'Keefe SC, Cathaoirleach, Irish Takeover Panel; An tOllamh Klaus J Hopt, Stiúrthóir, Max Planck Institute for Private Law, Hamburg; Paul Appleby, An Stiúrthóir um Fhorfheidhmiú Corparáideach; David Devlin, European Corporate Governance Forum; An tOllamh Gerard Hertig, Swiss Federal Institute of Technology (ETH Zurich); An tOllamh J A McCahery, University of Amsterdam; An tOllamh Jonathan Rickford, British Institute of International and Comparative Law; An tOllamh Paul Davies, London School of Economics.

Líne Tosaigh (C-D): An Doctúir Blánaid Clarke, Scoil Dlí UCD; An tOllamh Janet Dine, Queen Mary University of London; An tOllamh Paul O'Connor, Dean, UCD School of Law; An tOllamh Eilís Feeran, University of Cambridge; An tOllamh Irene Lynch-Fannon, Coláiste na hOllscoile, Corcaigh.

chun aitheantais cúpla ceist thábhachtacha géilliúntais i leith dlí cuideachta agus taispeánadh go rialta é ina aonair nó mar chuid de chur i láthair níos leithne faoi ról an OSFC. In amanna léiríodh obair na hOifige do lucht éisteachta idirnáisiúnta, m.sh. ag an Naoú Irish European Law Forum Bliantúil.

I gcaitheamh na bliana 2005 leathnaigh an Oifig a spriocghrúpa éisteachta agus chuimsigh ina clár stocaireachta an earnáil deonach agus phobail ar minic a sheachadann a baill a gcuid gníomhaíochtaí trí mheán cuideachtaí. Tar éis gur cuid den siollabas an OSFC anois ar chúrsaí gnó ag an tríd leibhéal agus ar chúrsaí iarchéime, thug baill foirne na hOifige léachtaí

do mhic léinn i 2005 faoi chúla an OSFC agus faoina gníomhaíochtaí reatha agus a pleananna don todhchaí chomh maith.

Gné sonrath d'obair aighneachta an OSFC i 2005 ba ea méid na láithreorachtaí a rinneadh d'fhoireann na gCoimisinéirí Ioncaim. Lean sin as Meamram Tuisceana ar aontaigh an Oifig agus na Coimisinéirí Ioncaim faoi go deireanach i 2004 a mhínigh na socrúithe oibriúcháin le haghaidh comhroinnt eolais rúnda idir an dá Oifig mar atá ceadaithe de réir dlí. Tá admháil maidir le luach caidreamh níos dlúithe idir an Oifig agus na Coimisinéirí Ioncaim sa litir déanach ó na Coimisinéirí Ioncaim anseo thíos.

Preasráitis, Faisnéisithe agus Ceisteanna

D'eisigh an Stiúrthóir cúig phreasráiteas i 2005. Tá na sonraí in **Aguisín 1.2.2** den Tuarascáil.

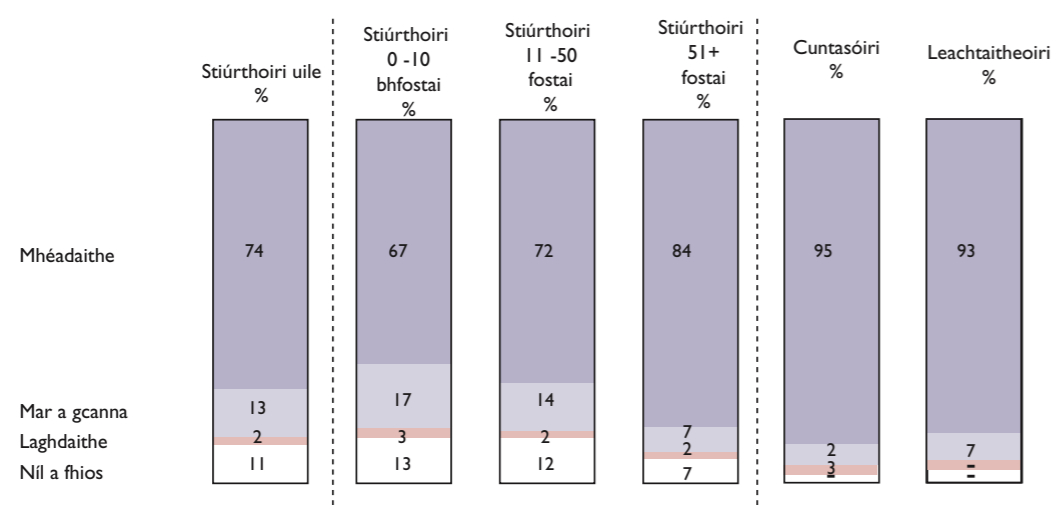
D'fhreagair an Stiúrthóir agus an fhoireann níos mó ná 100 ceist ó na nuachtáin i gcaitheamh na bliana ar ghnéithe de chúram agus d'obair an OSFC.

Fiosruithe ón bPobal

Bhí méadú ar líon na bhfiosrúcháin ar dhéileáil an Oifig leo i 2005; tháinig a bhformhór ar an teileafón nó sa ríomhphost. Tháinig go leor de na fiosrúcháin ó bhaill an phobail ar chás dóibh oibriúcháin cuideachtaí i réimsí cosúil le bainistíocht mhaoin sealbhaís agus ó stiúrthóirí cuideachta ag lorg eolais faoina gcearta agus a ndualgas.

Tá sé de pholasáí ag an Oifig gan chomhairle dlí a dháileadh ar bhonn cás aonair ach cuireann an Office daoine a ghlaonn isteach go díreach i dtreo na bhfoinsí ábhartha eolais lena n-áirítear má oireann an cás, Leabhair Eolais an OSFC féin. Tá éileamh mór ar na Leabhair sin i gcónaí agus dáileadh níos mó ná 12,000 cóip i 2005 .i. méadú substainteach ar an 8,000 nó mar sin a eisíodh i 2004.

Léiriú 1.2.1 - Gluaiseacht i Leibhéal Ghéilliúntais

C. I do thuairim, an bhfuil na leibhéil ghéilliúntais i leith dlí Cuideachta in Éirinn méadaithe, laghdaithe nó fanta mar an gcéanna thar thréimhse na 5 bliaina ata caite?

Taighde Margaidh

Choimisiúnaigh an OSFC taighde margaidh ó Millward Brown IMS go deireanach sa bhliain 2005. Cuireann an taighde in iúl gur chreid 74% de na stiúrthóirí sa suirbhé go raibh feabhas tagtha ar an timpeallacht géilliúntais i leith dlí cuideachta thar thréimhse na cúig bliana seo caite. Maidir le cuntasóirí agus le leachtaitheoirí ba é timpeall 95% an figiúr comhfhreagrach. Tá breis eolais faoi na torthaí sin sa **Léiriú 1.2.1**.

Ó thaobh stiúrthóirí de, léirigh an taighde gurbh é an méadú sa phoiblíocht i dtaca le géilliúntas agus an tuiscint níos fearr a bhí ar an ngá le géilliúntas i leith dlí cuideachta ba mhó ba chúis leis an bhfeabhas ar ghéilliúntas. Is i leith bhunú an OSFC go príomha a chuir cuntasóirí agus leachtaitheoirí an feabhas. Measann an Stiúrthóir agus an fhoireann go gcothaíonn na torthaí seo ugach agus d'fháiltigh siad rompu.

Tá torthaí eile ar an taighde seo níos faide ar aghaidh sa Tuarascáil seo.

Fo-aidhm 1.3: Dlí Cuideachta agus Cleachtais Chorparáideacha a Bhaineann leis a Fheabhsú

Ráitis Ghéilliúntais Stiúrthóirí

I ndiaidh fhoilseachán na Treorach Leasaithe faoi Ráitis Ghéilliúntais Stiúrthóirí (RGS) i Nollaig 2004, lean an Oifig lena cuid oibre go luath sa bhliain 2005 ag tabhairt poiblíocht do na ceanglais RGS.

An 21 Aibreán 2005 d'fhógair an Rialtas go rabhthas ag cur an fhoráil⁷ faoi bhráid an Grúpa Athbhreithnithe Dlí Chuideachta (GADC) go bhfaighfí breithniú ar a “proportionality, efficacy and appropriateness”. Iarradh ar an nGrúpa an anailís a dhéanamh agus an tuarascáil a struchtúru sa chaoi is go mbeadh siad comhsheasmhach leis an múnla anailís tionchair rialaithe a chuir an Grúpa Oibre um Anailís Tionchair Rialaithe chun cinn.

A fhad is a bhí obair an GADC ar siúl chuidigh an Stiúrthóir in éindí lena chomhghleacaithe le cur chun cinn Thuarascáil an Ghrúpa⁸. Tá tuairimí an Stiúrthóra léirithe sa Tuarascáil críochnaithe a seoladh ar aghaidh go dtí Michael Ahern, T.D., an tAire Tionscail agus Trádála roimh an dáta deiridh 31 Iúil. Is ar bhonn mholadh mhór an GADC a chinn an Rialtas an 1 Nollaig an ceanglas a bhí i bhfeidhm ag an am a mhodhnú go substaintiúil.

De bharr chinneadh an Rialtais beidh gá le leasúchán ar an bhforáil reatha agus níl aon amchlár cinnte ar fáil faoi láthair d'achtú agus do thús feidhme na bhforálacha athbhreithnithe. Breithneoidh an Stiúrthóir an gá atá le Treoir Leasaithe ag am éigin amach anseo.

Grúpa Athbhreithnithe Dlí Chuideachta

Cé gur chaith GADC méid suntasach ama leis an athbhreithniú ar an Ráiteas Géilliúntais Stiúrthóirí i 2005, tháinig sé le chéile roinnt babhta leis an sainchúram leathan atá aige a chur chun cinn. Mar bhall de GADC d'oibrigh an Stiúrthóir in éindí leis na baill eile ar bhonn leanúnach chun tionscadal tábhachtach de chuid an GADC a chur chun cinn .i. an tAcht Comhdhlúite Cuideachta atá beartaithe. Rinne an Grúpa dul chun cinn sásúil ar an tionscnamh sin i 2005.

⁷Alt 45 d'Acht na gCuideachtaí (Iniúchadh Agus Cuntasaíocht) 2003.

⁸Tá cóip de Thuarascáil GADC (Grúpa Athbhreithnithe Dlí Chuideachta) faoi Ráitis Ghéilliúntais Stiúrthóirí ag www.crlg.org.

⁹Tá Tuarascáil an Grúpa Straitéiseach Tomhaltóra dar teideal 'Making Consumers Count' ar fáil ag www.irishconsumer.ie/report/index.html.

¹⁰Tá an Tuarascáil dar teideal 'Restrictive Practices (Groceries) Order 1987 – A Review and Report of the Public Consultation Process' ar fáil ag www.entemp.ie/commerce/consumer/groceriesorderreport.htm

Údarás Mhaoirseacht Iniúcháireacht agus Cuntasaíocht na hÉireann - Bord Eatramhach

Mar bhall de Bhord Eatramhach Údarás Mhaoirseacht Iniúcháireacht agus Cuntasaíocht na hÉireann chuidigh an Stiúrthóir le plé an Bhoird Eatramhaigh i rith na bliana 2005. Tar éis roinnt réamhchoinníollacha reachtúla agus eile a thabhairt chun críche cuireadh an tÚdarás ar bun go foirmeálta mar chomhlacht poiblí faoi cheann na bliana, ag réiteach an bhealaigh chun tús a chur lena chuid gníomhaíochtaí maoirsiú iniúcháireachta agus cuntasaíochta go luath sa bhliain 2006.

Ordú um Chleachtais Srianta (Earraí Grósaera), 1987

I gcaitheamh na bliana 2005, lainseáil an tAire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta próiseas comhairliúcháin faoin moladh i Tuarascáil an Grúpa Straitéiseach Tomhaltóra⁹ go ndéanfaí an tOrdú um Chleachtais Srianta (Earraí Grósaera), 1987 a chuireann toirmeasc ar 'below-cost selling' a chúlghairm. In aighneacht a rinne sé do Roinn an Aire i mí Iúil, tharraing an Stiúrthóir aird ar roinnt rudaí a bhí ag déanamh inní dó maidir leis an gcleachtas 'off-invoice discounts' arna thuairisciú. Rinne sé go sonrach tagairt do fho-ailt (1), (2), (3) agus (4) d'alt 202 d'Acht na gCuideachtaí 1990 a shonraíonn na ceangail atá ar chuideachtaí leabhair chúí chuntas a choinneáil.

Ba thoradh na Tuarascála¹⁰ a eisíodh sna sála air sin gur chinn an Rialtas gur cheart an tOrdú a chúlghairm. Sa chonclúid d'alt 6.14 den Tuarascáil arna fhoilsiú nochtadh an tuairim gur bheag amhras a bhí ann gur spreag an tOrdú cleachtas lascaí seachsonrasc agus gur chóir údarás faoi leith a thabhairt do thuairimí an Stiúrthóra um Fhorfheidhmiú Chorparáideach i dtaca leis sin. Folaíonn tuairimí an Stiúrthóra mar a luaitear in alt 6.10 den Tuarascáil iad a leanann anseo thíos:

“...if - as I understand it - a practice has developed whereby certain invoices are drawn up on a basis which suggests that a different form of transaction is recorded to that which actually occurs in practice, it seems to me that, in some instances at least, there may be potential breaches of Section 202. In other cases, it seems conceivable that even if no criminal breach of Section 202 occurs, the company's books and records may be less than fully reflective of

the true form and substance of the company's transactions. From a company law perspective, it is difficult to see how that can ever be advantageous.

...it does seem desirable to us that if the Order is being retained, it should be amended to remove any direct or indirect inducements therein which may lead companies to cause their primary books and records (including invoices) to be kept on any form of artificial basis.”

International Association of Insolvency Regulators

Mar bhall den International Association of Insolvency Regulators (IAIR), chuidigh an OSFC ar bhonn leanúnach le cur chun cinn an Chumainn sin mar fhóram do thaighde idirnáisiúnta agus do chomhoibriú i gcúrsaí dóchmhainneachta. I 2005 chuidigh an OSFC inter alia le hullmhúchán Tuarascála faoi Dhóchmhainneachtaí gan Sóchmhainn¹¹. Is suirbhé fóinteach an Tuarascáil faoi na modhanna malartacha a nglactar leo i ndlínsí éagsúla chun aghaidh a thabhairt ar an riachtanas cúinsí dóchmhainneacha a bhféadfadh mí-iompar a eascairt uathu a fhiosrú ar mhaithe an phobail, agus cosc a chur lena bhforbairt.

Ag Comhdháil Bhliantúil an IAIR i Helsinki ar ar fhreastail an Stiúrthóir agus ball den fhoireann aontaíodh faoi roinnt téamaí taighde don tréimhse 2005/2006 agus bhí ionchur ann ag an OSFC ag deireadh na bliana 2005 nuair a pléadh an dóigh a chaitear le hiasachtaí mac léinn i gcúinsí dóchmhainneachta. Breithneofar na tuarascálacha sin ag Comhdháil Bhliantúil an IAIR i 2006.

Measúnú GRECO ar Chumas na hÉireann an Éillitheacht a Chomhrac

Ghlac OSFC páirt i dhá mheasúnú lucht aon ghairme idirnáisiúnta ar chórais dlí agus riarachán na hÉireann i 2005. Foireann measúnaithe ó GRECO (Groupe d'États contre la Corruption), grúpa de 40 Ballstát ó Chomhairle na hEorpa a bhfuil sé de rún acu feabhas a chur ar inniúlacht a mBall an éillitheacht a chomhrac a thug faoi cheann amháin acu. Téama amháin sa mheas a rinneadh le gairid ba ea daoine dlítheanacha agus

an éillitheacht. Glac GRECO i Nollaig 2005¹² leis an Tuarascáil faoi Éire a rinneadh ina dhiaidh sin.

I réimse an dlí chuideachta tugann an tuarascáil dá haire inter alia rólanna an OSFC agus an Oifig um Chlárú Cuideachtaí (OCC) faoi seach, an ceangal atá ar iniúchóirí cásanna ina bhfuil amhras faoi chion indíotáilte i leith dlí cuideachta a thuairisciú don OSFC le go bhfiosrófar iad agus an dea-thoradh ar obair an OSFC cionta a bhaineann le cuntais agus le mírialtacht eile doiciméid a ionchúiseamh. Molann an Tuarascáil freisin na forálacha dlí a fhónann chun daoine a shrianadh agus a dhícháiliú i dtaca le gníomhú i bpostanna tábhachtacha i gcuideachtaí a eascraíonn as cinntí i leith mí-iompair in imeachtaí dlí. Molann sí do na hÚdaráis Éireannacha áfach breithniú a dhéanamh:

- maidir le feidhm sheiceála ábhair na hOifige um Chlárú Cuideachtaí a neartú d'fhonn cruinneas an eolais cláraithe a dheimhniú, go sonrath chomh fada agus a bhaineann sé le hainmneacha na ndaoine atá taobh thiar de chuideachta.
- maidir le méadú ar na pionóis a ghearrtar i gcás cionta cuntasáiochta le cinntiú go bhfuil na pionóis ar féidir a ghearradh éifeachtach, i gcomhréir agus athchomhairleach.

Athbhreithniú ar Ghéilliúntas na hÉireann i leith Moltaí

Ghlac an OSFC páirt freisin in athbhreithniú lucht aon ghairme ar thug Tascfórsa Gníomhú Airgeadais (TGA) de chuid an OSFC faoi. Bhí an breithniú dírithe ar ghéilliúntas na hÉireann i leith an 40 Moladh de chuid TGA agus i leith na naoi Moladh Speisialta sa chomrac i gcoinne sciúradh airgid agus airgeadú sceimhlitheoirí faoi seach. Molann Moladh uimhir 33 go mbeadh teacht ag na húdaráis inniúla ar eolas dóthanach, cruinn agus tráthúil maidir le húinéireacht thairbhíúil agus le ceannas ceann i ndáil le daoine dlítheanacha a leithéid cuideachtaí. Glacadh i mí na Feabhra 2006 leis an Tuarascáil TGA ar Éirinn a tháinig amach sna sála air sin.¹³

Tar éis na forálacha ábhartha sa dlí cuideachta in Éirinn agus in áiteanna nach í a rianú, deir an Tuarascáil TGA inter alia go nglactar leis an eolas faoi stiúrthóirí

agus faoi chomhaltaí atá cláraithe san OCC mar atá sé agus nach ndéantar aon fhíorú ina leith. Tugann sí lena haire freisin go gceadaítear stiúrthóirí ainmnithigh agus comhaltaí corparáideacha nó comhaltaí ar iontaobhaithe iad sa chaoi is nach gá go nochtadh Clár an OCC fíorúinéireacht thairbhíúil agus ceannas ceann na cuideachta. Cé go nglactar leis go bhfuil cumhachtaí áirithe ag na Gardaí agus ag an OSFC faoin dlí chun úinéireacht thairbhíúil agus ceannas ceann a fhiosrú agus gur baineadh úsáid as na cumhachtaí sin go rathúil san am atá caite, is é tuairim na tuarascála nach bhfuil Éire ach ‘partially compliant’ i leith Moladh 33. Molann sí dá réir go nglactar na hÚdaráis Éireannacha bearta chun trédhearcacht sa réimse a fheabhsú trí sholáthar do thairbhíúil an eolais riachtanaigh a dhéanamh, sa chaoi is go gcuirfear ar fáil ar iarratas é do na húdaráis chuí.

Cuairteoirí Idirnáisiúnta eile

Thug an Oifig faisnéis do roinnt chuairteoirí eachtrannacha freisin faoi ról agus faoi ghníomhaíocht an OSFC. Áirítear ina measc:

- toscaireacht ó Rialtas an Iraq; bhí an chuairt éascaithe ag an Rialtas ar iarratas ón mBanc Domhanda.
- toscaireacht ón Úcráin a bhí i mbun scrúdaithe ar struchtúir rialachais chorparáidigh; an Banc Domhanda a thug urraíocht don chuairt sin freisin.

Conclúid

I bhfianaise an taighde margaidh a thug an OSFC faoi go deireanach i 2005 chuidigh an obair a rinne an Oifig le géilliúntas a chur chun cinn chun caighdeán rialachais chorparáidigh a fheabhsú agus go háirithe chun géilliúntas i leith na gceanglas dlí in Achtanna na gCuideachtaí a fheabhsú. Cuireann na codanna den Tuarascáil seo a leanas in iúl áfach go bhfuil obair shubstainteach fós le déanamh sula mbeifear in ann a rá go bhfuil géilliúntas i leith an dlí agus an dualgais i réim i ngach áit.

Aidhm 2 - Cásanna ina bhfuil Amhras faoi Shárú Dlí Cuideachta a Nochtadh

Réamhrá

Fuair an Oifig lear mór tuairiscí agus gearán i 2005 maidir le hamhras faoi shárú dlí cuideachta. Arís bhí na cinn a fuarthas ó iniúchóirí, ó chomhlachtaí gairmiúla agus ó go leor de na húdaráis rialaitheacha agus Stáit sonrath go leor sa mhéid is gur ainmnigh siad an cion i gcás(anna) ina raibh amhras faoi shárú dlí(the) cuideachta. Ní haon ionadh nach raibh na gearáin a rinne an pobal chomh cruinn céanna maidir leis an mbaint a bhí ag an líomhain i leith mí-iompar le hAchtanna na gCuideachtaí. Ina theannta sin nocht foireann OSFC féin ceisteanna a bhain le dlí cuideachta agus ar theastaigh go mbreathnófaí orthu níos géire. Áirítear ina measc fiosrúcháin spriocdhírthe i roinnt réimsí (m.sh. stiúrthóirí srianta ag feidhmiú de shárú ar théarmaí an srianta agus stiúrthóirí dícháilithe i ndlínsí eile a bhí ag gníomhú sa Stát gan an dícháiliú a chlárú) agus measúnú ar eolas sa réimse phoiblí a leithéid tuairiscí sna meáin agus doiciméid cláraithe san Oifig um Chlárú Cuideachtaí. (Féach fonótaí 54 agus 55 níos faide ar aghaidh sa Tuarascáil le haghaidh mínithe ar na téarmaí srianadh agus dícháiliú faoi seach.)

Fo-Aidhm 2.1: Socruithe Nochta agus Tuairiscithe le haghaidh Cásanna a bhfuil Amhras faoi Shárú Dlí Cuideachta

Líon/Foinsí na gCásanna a bhfuil Amhras faoi Shárú Dlí Cuideachta

Fuair 2,373 thuairisc agus gearán i 2005, ardú de 21% ar fhigiúr na bliana 2004. Mar is gnáth tháinig an chuid is mó (1,965) ó iniúchóirí cé go raibh mionlach suntasach ag teacht i gcónaí ón bpobal i gcoitinne. Tá briseadh síos ar na tuarascálacha de réir foinsé rianaithe in Aguisín 2.1.1.

¹¹Tá cóip den Tuarascáil Assetless Insolvencies ag <http://www.insolvencyreg.org>.

¹²Tá cóip de Thuarascáil GRECO ar fáil ag <http://www.greco.coe.int>

¹³Tá súil le foilseachán Tuarascáil FATF sa dara leath de 2006.